

Nieuwe Waterwerken Zoutkamp

Impulsen voor natuur, cultuurhistorie, recreatie & toerisme, leefbaarheid, verkeersveiligheid, ondernemerschap en marketing voor Zoutkamp, het Lauwersmeer, het Hogeland en de Waddenregio. Eén opgave als vliegwiel voor integrale samenwerking en combinatie van opgaven

Inhoudsopgave

Aanleiding project en start participatie	3
Doel samenwerking	4
Partners	5
Stadium samenwerking	6
Initiatief samenwerking	7
Samen optrekken met de omgeving	8
Maatschappelijke impact	9
Samenwerking	10
Belangrijkste resultaten	11
Achtergrondinformatie	12

Over Nieuwe Waterwerken Zoutkamp

Binnen dit project bouwt het waterschap Noorderzijlvest een nieuw gemaal, restaureert de Hunsingosluis en vormt deze sluis samen met de provincie Groningen om tot schutsluis. De provincie Groningen bouwt verder een fietsbrug over de Reitdiepsluis en gaat een vrij liggend fietspad aanleggen langs de N388. De gemeente Het Hogeland legt onder andere aanmeervoorzieningen aan in het Hunsingokanaal en Reitdiep haven. Ook herstelt de gemeente de Muralt dijkbekleding en onderzoekt of een fietspad aangelegd kan worden van Zoutkamp naar Electra langs het Reitdiep. Verder realiseert de gemeente een nieuwe brug in het bestaande fietspad van Zoutkamp naar Vierhuizen en legt een loopbrug aan vanaf de Spuistraat richting het nieuwe gemaal Hunsingo en de sluis.

Aanleiding project en start participatie

Met het oog op de toekomst, heeft Waterschap Noorderzijlvest forse opgaven in het realiseren van de waterveiligheid van Noordwest Groningen. De studie Droge Voeten 2050 heeft inzichtelijk gemaakt dat het voor de komende 30 jaar noodzakelijk is om een aantal investeringen in waterstaatkundige werken te doen in Zoutkamp en directe omgeving.

Het realiseren van een nieuw gemaal ter vervanging van het huidige gemaal H.D. Louwes (1972, pompcapaciteit van 1.000 m³ per min) met een capaciteit van 1.600 m³ per minuut is nodig om overtollig regenwater vanuit het Hogeland af te voeren naar het Lauwersmeer.

Tegelijkertijd is het noodzakelijk om de rijksmonumentale Hunsingosluis te restaureren en de regionale waterkeringen rondom het Lauwersmeer te versterken en te verhogen. Een deel van die kering loopt dwars door het dorp Zoutkamp.

Met deze opgave in het achterhoofd zocht Waterschap Noorderzijlvest in 2018 contact met de Provincie Groningen en gemeente Het Hogeland. Daarbij werd de open vraag op tafel gelegd of de investeringen mogelijk ook een bijdrage zouden kunnen leveren aan andere lokale en regionale opgaven en doelstellingen.

De gezamenlijke overheden (hierna: de gebiedspartners) constateerden vervolgens dat het verkennen van mogelijke koppelmogelijkheden zeker de moeite waard was om daarmee inzichtelijk te krijgen of er in combinatie met de dijkversterking ook andere maatschappelijke meerwaarde te vinden zou zijn.

“Wij moeten iets, maar we weten nog niet hoe en wat. We staan open voor ideeën en wensen.”

Eddi Ottens, Omgevingsmanager Waterschap Noorderzijlvest

Doel samenwerking

In de periode december 2018 tot en met april 2019 hebben de gebiedspartners een intensief dialoogtraject opgezet, waarbij met omwonenden, vertegenwoordigers van maatschappelijke organisaties, ondernemers en deskundigen op het gebied van recreatie & toerisme, ecologie, watersport en cultuurhistorie is gesproken. Binnen dit omgevingsspoor is geïdentificeerd welke belangen er spelen in de omgeving van de Nieuwe Waterwerken in Zoutkamp. Dit omgevingsspoor maakte inzichtelijk welke wensen van toegevoegde waarde zijn om mee te nemen in de waterveiligheidsopgave van Waterschap Noorderzijlvest. De gesprekken met meer dan 70 mensen leverden een breed palet aan wensen en ideeën op die duidelijk maken dat het realiseren van de waterveiligheidsopgave in Zoutkamp een aanjager kan zijn voor de verdere waardeontwikkeling van Zoutkamp, het Lauwersmeer en de Waddenkust.

Boven: eerste impressie
nieuw gemaal
Rechts: geïnventariseerde
kansen

Diverse organisaties en partijen spraken zich uit te willen participeren in het ontwikkeltraject met hun kennis, inzichten en betrokkenheid. Het algemene beeld dat in 2019 ontstond was dat er groot draagvlak was voor het realiseren van de opgave van het waterschap Noorderzijlvest, indien ook andere belangen en wensen werden toegevoegd aan de waterveiligheidsopgave van het Waterschap.

Partners

Samenwerkingspartners

- Provincie Groningen, sinds 2018
- Gemeente Het Hogeland, sinds 2018
- Vereniging Dorpsbelangen Zoutkamp, sinds 2019
- Commissie bodemdaling, sinds 2019
- Erfgoed Deal, sinds februari 2021
- Waddenfonds, sinds december 2021
- Nationaal Programma Groningen, sinds juni 2021
- Waddenland, sinds januari 2021
- Visserijmuseum, sinds januari 2021

Partners en financiers

Waterschap NOORDERZIJLVEST

gemeente
Het Hogeland

Stadium samenwerking

Vanuit het omgevingsspoor is in 2019 geconcludeerd dat, naast het realiseren van een waterveiligheidsopgave van het waterschap Noorderzijlvest, het toevoegen van 11 koppelprojecten leidt tot waardeontwikkeling van Zoutkamp en omgeving. Voor het realiseren van de waterveiligheidsopgave (hoofdscope) en deze 11 koppelprojecten tekenden de gezamenlijke overheden een intentieovereenkomst en verschillende samenwerkingsovereenkomsten.

HOOFDSCOPE Waterschap Noorderzijlvest

1. Nieuw gemaal (1.600 m³/min)
2. Renovatie rijksmonumentale Hunsingosluis
3. Ombouw rijksmonument tot schutsluis
4. Aanleg Oeverbescherming Hunsingokanaal
5. Sloop huidig gemaal H.D. Louwes

KOPPELKANSEN Provincie Groningen

1. Aanleg fietsbrug over Reitdiepsluis
2. Vrijliggend fietspad tussen Reitdiep en Hunsingokanaal
3. Aanpassen toegang Toeristische ontsluiting toeristische opstapplaats locatie

KOPPELKANSEN Gemeente Het Hogeland

1. Aanlegsteiger Hunsingokanaal
2. Aanlegsteiger Reitdiep binnenhaven
3. Herstel muralbekleding
4. Aanleg fietspad Zoutkamp – Electra
5. Toeristische ontsluiting jachthaven
6. Vervangen fietsbrug in fietspad Zoutkamp – Vierhuizen
7. Promotie & marketing activiteiten Zoutkamp

Ondertekening van de samenwerkingsovereenkomsten tussen de gebiedspartners.
Boven: Planfase 29 juni 2021
Links: Uitvoeringsfase 17 maart 2023

Initiatief samenwerking

In 2018 nam het dagelijks bestuur van Waterschap Noorderzijvest het initiatief en zocht contact met het college van de Provincie Groningen en de wethouder van gemeente Het Hogeland en is de open vraag op tafel gelegd of haar investeringen mogelijk een bijdrage kunnen leveren aan lokale en regionale opgaven en doelstellingen.

“Blij voor de aandacht voor recreatie en toerisme. We maken Zoutkamp op deze manier toekomstbestendig.”

Wethouder Stefan van Keijzerswaard
gemeente Het Hogeland

“We doen dit niet voor ons zelf maar voor de inwoners van de provincie, en die gezamenlijkheid is de kracht van dit project.”

Gedeputeerde Fleur Gräper provincie Groningen

“Door gezamenlijk op te trekken met gemeente, provincie en de inwoners van Zoutkamp is het van een waterveiligheidsopgave een erfgoed inclusieve gebiedsopgave geworden.”

Dagelijks bestuurslid Eisse Luitjens
Waterschap Noorderzijvest

“Vanaf het begin van de plannenmakerij zijn we erbij betrokken. Er zijn de nodige informatiebijeenkomsten geweest waar het dorp zijn zegje kon doen en ideeën kon aandragen. Er is goed naar onze wensen geluisterd. Daarom is er over en weer begrip voor elkaar.”

Vereniging Dorpsbelangen Zoutkamp

Samen optrekken met de omgeving

In het verleden was het waterschap een organisatie die haar omgeving vrij laat betrok bij haar plannen. Middels informatieavonden werd de omgeving op de hoogte gebracht van haar plannen, waarna de plannen werden uitgevoerd. Door de nieuwe Omgevingswet verandert de rol van de omgeving ingrijpend.

Door nu al voor te sorteren op de nieuwe Omgevingswet en vroegtijdig de omgeving zonder vooropgezet plan te consulteren en te vragen welke kansen en wensen nog meer leven in een dorp, krijgt een opgave draagvlak. Deze aanpak zijn we nog niet zo gewend en is in die zin innovatief.

“De Hunsingosluis is echt een onderdeel van de identiteit van Zoutkamp en daar zijn we als Zoutkampers heel trots op. Daarom vinden wij het heel belangrijk dat ons erfgoed meegenomen wordt in de plannen van de overheid.”

Garnalenkoningin Stephanie Muller

VLAGGETJESDAG

In Zoutkamp wordt al sinds jaar en dag Vlaggetjesdag gehouden. Met de Pinksterdagen ligt daar de hele vissersvloot ‘gepavoiseerd’ (met vlaggen versierd) voor een vlootschouw. Het is een van de weinige dagen dat alle schepen tezelfdertijd binnengaats zijn. Het feest heeft nog een extra dimensie gekregen omdat de Zoutkamper vloot na de afsluiting van de Lauwerszee (1969) als feitelijke thuishaven Lauwersoog heeft. Aan het mooiste schip wordt tijdens het evenement het predicaat Koninginneschip verleend. De schipper daarvan valt de eer te beurt de Garnalenkoningin van dat jaar en haar hofhouding op te halen.

Maatschappelijke impact

De maatschappelijke impact is groot. Door deze samenwerking worden onderdelen van het project gerealiseerd die eerder als zelfstandig project niet gerealiseerd konden worden. Doordat het totale plan aansluit bij de doelstellingen van subsidieverstrekkingers kunnen deze als totaalproject nu wel worden gerealiseerd, met name op het gebied van cultuurhistorie en recreatie en toerisme en verkeersveiligheid. Daarom is het project uitgegroeid van waterveiligheidsopgave naar een erfgoed inclusieve gebiedsopgave.

BEWONERS KIEZEN NAAM NIEUW TE BOUWEN GEMAAL

De bewoners van Zoutkamp en omgeving hebben kunnen stemmen op hun favoriete naam voor het nieuw te bouwen gemaal. Er kon worden gekozen uit drie namen te weten Gemaal De Soltcamp, Gemaal Achter Diek en gemaal Hunsingo. Er zijn 361 stemmen uitgebracht. De meerderheid heeft gekozen voor de naam Gemaal Hunsingo

“Door het verbeteren van het gemaal en het verplaatsen naar de dijk ontstaan er weer nieuwe kansen voor Zoutkamp. En niet onbelangrijk: we houden droge voeten.”

Matthijs van der Ploeg, voorzitter van de garnalenvissersbond in Zoutkamp

“Beschouw het gemaal als vliegwiel voor heel veel andere initiatieven die nu mogelijk worden en waar veel partijen geld voor uittrekken.”

Bestuurslid Henk Staghouter van het Waddenfonds

Samenwerking

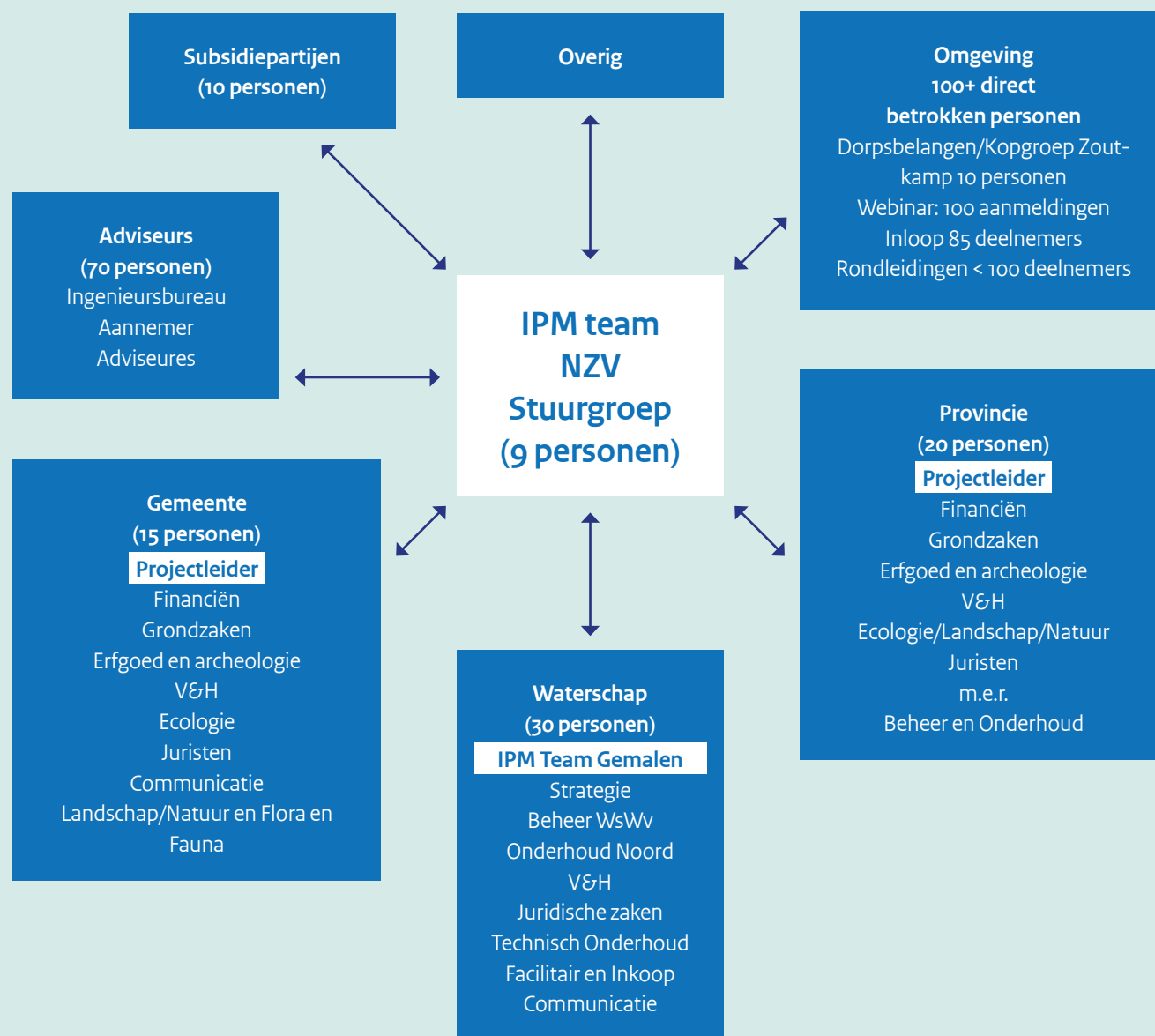
Wat gaat er goed?

Zowel op bestuurlijk als ambtelijk niveau weten de betrokken overheden elkaar goed te vinden. Er is een gezamenlijke drive om de Nieuwe Waterwerken Zoutkamp tot teen succes te maken. Het ontwerp van de hoofdscope en de koppelkansen is tot stand gekomen in een bouwteam met de betrokken overheden. Bij de uitvoering hebben we drie formele opdrachtgevers (waterschap, provincie en gemeente) maar we blijven uitstralen dat het één project is. Qua communicatie hebben we bijvoorbeeld één website, één bouwboard en versturen we één nieuwsbrief. Ook treden we bij presentaties, bijeenkomsten, op markten en publicaties via kranten, radio en tv naar buiten als één project Nieuwe Waterwerken Zoutkamp.

Wat zou er beter kunnen?

Als je begint aan een dergelijk project bestaat het team uit een aantal collega's van het waterschap, provincie en gemeente. In de loop van de tijd worden steeds meer collega's betrokken en worden in werkgroepen specifieke onderwerpen besproken. Zo zijn er werkgroepen actief op het gebied van financiën, grondzaken, beheer en onderhoud, vergunningverlening, recreatie en toerisme, flora en fauna.

Iedere vertegenwoordiger van de gezamenlijke overheden zit vanuit haar of zijn expertise in een dergelijke werkgroep. Het is soms een hele uitdaging om eenieder aan boord te houden en te laten inzien dat er in gezamenlijkheid en in het belang van het totaalproject gezocht moet worden naar een oplossing van bepaalde issues.

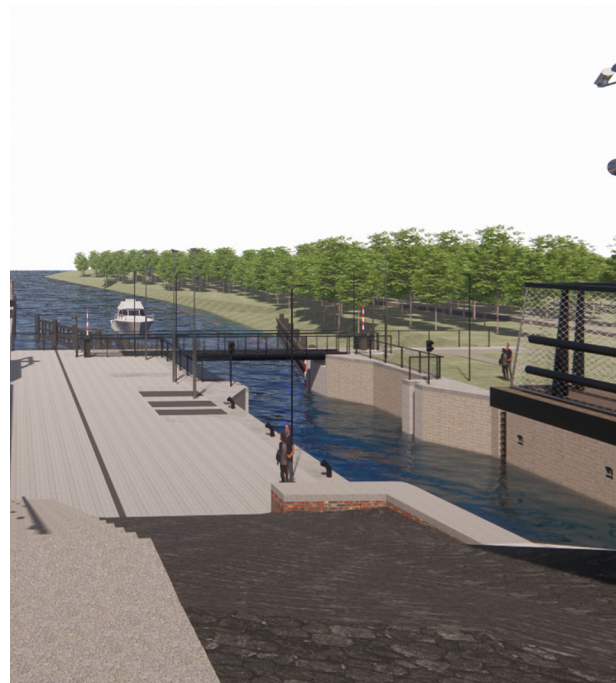
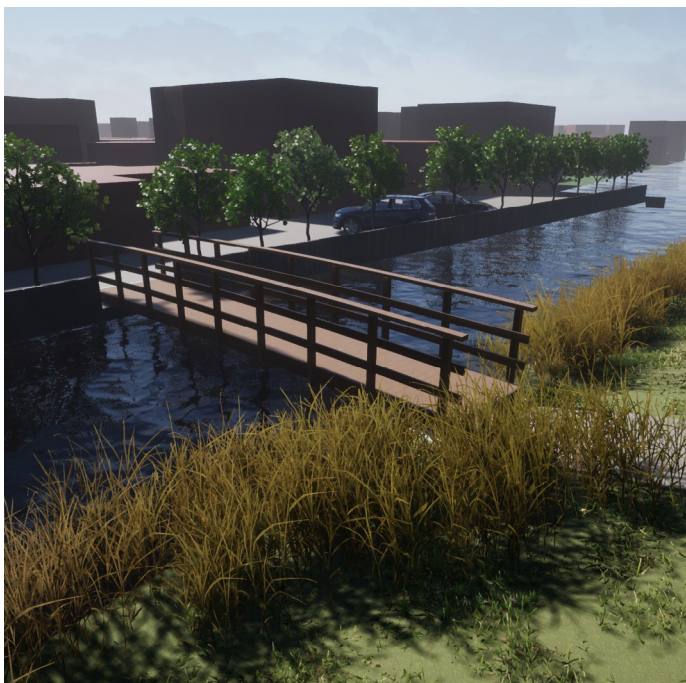

Belangrijkste resultaten van de samenwerking tot nu toe

Het belangrijkste resultaat van deze samenwerking is de maatschappelijke meerwaarde. Het project is van puur een waterveiligheidsopgave een erfgoed inclusieve gebiedsopgave geworden die aansluit bij de diverse doelstellingen van de betrokken partijen. Door vroegtijdig de samenwerking aan te gaan met provincie Groningen en gemeente Het Hogeland is het gelukt om 11 koppelpoorten toe te voegen. De koppelpoorten in Zoutkamp dragen bij aan het verbeteren van de verkeersveiligheid, het verbeteren van de voorzieningen voor recreatie & toerisme, het behoud van cultuurhistorische elementen en het versterken van natuur en ecologie. Door samen te werken ontstaat op deze manier meerwaarde voor het dorp Zoutkamp.

Linksboven: koppelpoort gemeente Het Hogeland, onderhouden en herstellen Muraltbekleding
Rechtsboven: koppelpoort provincie Groningen aanleg fiets-voetgangersbrug Reitdiepsluis
Linksonder: Koppelpoort gemeente Het Hogeland, aanleg brug Spuistraat
Rechtsonder: Schutsluis

Achtergrondinformatie

Over de samenwerking en het project Nieuwe Waterwerken Zoutkamp

---

<https://www.noorderzijvest.nl/nieuwe-waterwerken-zoutkamp>

[Nieuwe Waterwerken Zoutkamp van start - Provincie Groningen](#)

[Plannen voor Zoutkamp - Gemeente Het Hogeland](#)

[Waterwerken Zoutkamp - Nationaal Programma Groningen](#)

[Impuls van € 31 miljoen voor Zoutkamp – Waddenfonds](#)

[Nieuwe Waterwerken Zoutkamp - Magazine Waddengebied \(ikwmagazine.nl\)](#)

[Uitvoeringsprogramma Erfgoed Deal derde ronde 2021 | Publicatie | Erfgoeddeal](#)

[DEAL! artikel Nieuwe Waterwerken Zoutkamp | Magazine | Erfgoeddeal](#)

[Nieuwe waterwerken Zoutkamp | Verborgen in het volle zicht \(podbean.com\) \(podcast\)](#)

[Mega-investering moet Zoutkamp toeristische impuls geven \(nos.nl\)](#)

[Nieuwe Waterwerken Zoutkamp van start: 'Impuls voor recreatie en toerisme' - RTV Noord](#)

[Verbetering van waterwerken en toerisme bij Zoutkamp - Dagblad van het Noorden \(dvh.n.nl\)](#)

[Nieuwe Waterwerken Zoutkamp van start! - Technisch Weekblad](#)

[Complexiteit Nieuwe Waterwerken Zoutkamp vraagt om bouwteam \(duurzaamgebouwd.nl\)](#)

[Nieuwe Waterwerken Zoutkamp ontvangt 'Duurzame Parel' - OTAR](#)

[Noorderzijvest investeert tot 2026 190 miljoen euro in waterveiligheid \(h2owaternetwerk.nl\)](#)

<https://www.rtvnoord.nl/nieuws/1011512/inkijk-in-eeuwenoude-dijk-zoutkamp-een-doorkijk-in-zon-dijk-gebeurt-haast-nooit>

<https://www.tauw.nl/nieuws/winnaar-gouden-sleutel-tot-de-omgevingswet-2021-bekend.html>

<https://www.duurzaamgebouwd.nl/artikel/20211019-bouwteam-beste-keuze-voor-forse-in-greep-in-zoutkamp>

Genomineerd voor de WOW samenwerkingsprijs 2023

Dit project is een van de genomineerden voor de WOW samenwerkingsprijs 2023 van Platform WOW. Met alle schaarste die op ons afkomt aan bijvoorbeeld goed personeel, middelen en schone lucht, is samenwerking onontbeerlijk. Ook in het weg-, vaarweg- en waterbeheer. Maar samenwerken is niet altijd even makkelijk. Je moet bereid zijn om verder te kijken dan je eigen belang, vertrouwen op een ander, je eigen taakuitvoering

los kunnen laten. Dit vereist wil en durf. Daarom reikt Platform WOW elke twee jaar de WOW-prijs uit. De prijs dient als eervol podium voor projecten die, door buitengewone samenwerking, vernieuwing en verbetering brengen. De winnaars krijgen een geldbedrag om het project een stap verder te brengen. Meer informatie: platformwow.nl/wow-prijs-2023

Meer over Platform WOW

Platform WOW brengt beheerders van de weg, vaarweg en het water samen. We faciliteren kennisdeling, zorgen dat je van elkaars praktijkvoorbeelden en ervaringen kunt leren en we laten mensen elkaar inspireren. Het uitgangspunt bij al onze activiteiten is dat we mensen samenbrengen. We zijn een netwerk van en voor overheden, van werkvloer tot bestuur.

www.platformwow.nl

Bezoek ons infocentrum nabij de ijsbaan in Zoutkamp. U bent van harte welkom om een kijkje te komen nemen!

Voor vragen en informatie kunt u altijd contact opnemen met **omgevingsmanager Eddi Ottens** via telefoonnummer **06 51403752** of per e-mail **e.ottens@noorderzijvest.nl**

